

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Lenky Kaniové a soudců JUDr. Marie Žiškové a JUDr. Filipa Dienstbiera v právní věci žalobkyně: **M. G.**, zastoupena Mgr. et Bc. Filipem Schmidtem, LL.M., advokátem se sídlem Helénská 4, Praha 2, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 14. 5. 2014, č. j. OAM-216/LE-BE02-ZA14-R2-2009, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 27. 4. 2016, č. j. 2 Az 19/2014 - 41,

takto:

I. Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 27. 4. 2016, č. j. 2 Az 19/2014 - 41 **se zrušuje.**

II. Rozhodnutí Ministerstva vnitra ze dne 14. 5. 2014, č. j. OAM-216/LE-BE02-ZA14-R2 -2009 **se zrušuje** a věc **se vrací** žalovanému k dalšímu řízení.

III. Žalobkyni **se** náhrada nákladů řízení **nepřiznává.**

IV. Odměna a náhrada hotových výdajů Mgr. et Bc. Filipa Schmidta, LL.M., advokáta se sídlem Helénská 4, Praha 2 **se určuje** částkou 10.200 Kč, která bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do třiceti dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Žalobkyně požádala v roce 2009 v České republice o udělení mezinárodní ochrany. Ve správním řízení uvedla, že v roce 1992 opustila svou vlast v důsledku abchazsko-

gruzínského konfliktu (poté, co byl zastřelen její bratr a zemřela její matka). Následně žila jako uprchlík v Rusku, kde se potkala se svým současným manželem. Odtud odešli v roce 2007 na Ukrajinu a v roce 2009 dále do Maďarska. Téhož roku přicestovali do České republiky, odkud chtěli pokračovat do Německa. Po zadržení manžela policií požádala o mezinárodní ochranu. Do Abcházie se již nikdy nevrátila proto, že zde stále operují ozbrojené skupiny a žalobkyně by s ohledem na svůj původ byla z jejich strany ohrožena na životě (pochází ze smíšeného manželství, matka byla gruzínské, otec abchazské národnosti). Podle žalobkyně je v současnosti v Abcházii mnoho „*mladých nacionalistů*“, kteří vyznávají pouze „*čistou národnost*“. Tytéž důvody brání v návratu také jejímu manželovi. Žalovaný rozhodnutím ze dne 14. 1. 2010, č. j. OAM-216/LE-BE02-ZA04-2009, žalobkyni mezinárodní ochranu podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky (dále jen „zákon o azylu“) neudělil.

[2] Žalobu proti uvedenému rozhodnutí zamítl Krajský soud v Ostravě (dále jen „krajský soud“) nejprve rozsudkem ze dne 29. 9. 2011, č. j. 61 Az 3/2010 – 70. Nejvyšší správní soud však rozsudkem ze dne 2. 2. 2012, č. j. 1 Azs 1/2012 – 20, uvedené rozhodnutí krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Zavázal přitom krajský soud k tomu, aby se podrobněji vypořádal s námitkami žalobkyně, podle nichž se do Gruzie nyní nemůže vrátit vzhledem k nejisté politické situaci v zemi a k častým ozbrojeným konfliktům, a dále s žalobkyní tvrzenou hrozbou vážné újmy, které má čelit (primárně) její manžel. Krajský soud žalobu opětovně zamítl rozsudkem ze dne 19. 9. 2013, č. j. 61 Az 3/2010 – 138, proti kterému žalobkyně opětovně brojila kasační stížností, na jejímž základě Nejvyšší správní soud rozsudkem ze dne 12. 12. 2013, č. j. 1 Azs 16/2013 – 20, zrušil jak posledně popsaný rozsudek krajského soudu, tak rozhodnutí žalovaného a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

[3] Nejvyšší správní soud ve svém rozhodnutí uvedl, že ze zpráv o zemi původu obsažených ve spise vyplývá, že národnostní konflikty, které v letech 1992 a 1993 vyústily v abchazsko-gruzínský ozbrojený konflikt, před nímž žalobkyně uprchla, jsou stále živé a vyostřené. Lze velmi pochybovat o možnostech gruzínských státních orgánů ochránit žalobkyni před eventuálním pronásledováním nebo hrozbou vážné újmy v případě návratu do Abcházie, která je *de facto* mimo jejich kontrolu. Dle Nejvyššího správního soudu nemohly obstát ani závěry krajského soudu, podle nichž v zemi původu žalobkyně sice existuje řada problémů v dodržování lidských práv a svobod, ty se však týkají obecně veškerého obyvatelstva, a dále že existuje reálná možnost obrátit se o pomoc na gruzínské státní orgány v případě pronásledování ze strany soukromých osob (zde navíc krajský soud dle Nejvyššího správního soudu smísil zákonné důvody pro udělení azylu dle § 12 zákona o azylu a pro udělení doplňkového ochrany dle § 14a téhož zákona).

[4] Také žalovaný se dle kasačního soudu v odůvodnění svého rozhodnutí nedostatečně vypořádal s otázkou, zda by žalobkyni nehrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy ze strany soukromých osob, a to s ohledem na její původ. Nejvyšší správní soud proto ve svém předcházejícím rozsudku zrušil jak rozhodnutí krajského soudu, tak rozhodnutí žalovaného a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

II. Shrnutí dalšího řízení před žalovaným a odůvodnění napadeného rozsudku městského soudu

[5] Žalovaný dne 3. 3. 2014 uskutečnil s žalobkyní doplňující pohovor k žádosti o udělení mezinárodní ochrany. V jeho rámci žalobkyně uvedla, že v případě návratu hrozí její rodině nebezpečí od lidí, kteří se účastnili občanské války. Žalobkyně sama se bojů neúčastnila, jde o problémy, které s těmito lidmi má její manžel. Jde o nevyřízené účty, které trvají po generace. Její návrat do Gruzie nadto není právně možný, neboť nemá gruzínský pas.

[6] Žalovaný následně v záhlaví popsaným rozhodnutím žalobkyni podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona o azylu mezinárodní ochranu neudělil. Žalobkyně brojila proti rozhodnutí žalovaného žalobou u Městského soudu v Praze (dále jen „městský soud“), který ji rozsudkem ze dne 27. 4. 2016, č. j. 2 Az 19/2014 – 41 zamítl.

[7] Městský soud v odůvodnění svého rozsudku konstatoval, že z doplňujícího pohovoru i pohovoru konaného dne 25. 8. 2009 vyplynulo, že žalobkyně sama neměla před svým útěkem do Ruska v Abcházii žádné problémy s místními úřady, do bojů se nikdy nezapojila a ani žádné jiné problémy neuváděla. Co se týče pronásledování za uplatňování politických práv a svobod, žalobkyně odkazuje na svého manžela, kterému hrozí nebezpečí pramenící z případné krevní msty a politického pronásledování. Ve výpovědích manžela však byly zjištěny zásadní rozpory, přičemž žalobkyně jeho příběh blíže nepotvrdila, pouze uvedla, že jej zajali, jeho rodinu vydírali, ale on jim utekl, a proto se mu chtějí pomstít. Příběh popsaný manželem žalobkyně nepůsobí věrohodně, neboť se nedrží jedné linie. Vzhledem k nevěrohodnosti výpovědí manžela a k tomu, že žalobkyně sama neuvedla, že by byla pronásledována za uplatňování politických práv, došel soud k závěru, že nejsou dány důvody pro udělení azylu dle § 12 písm. a) zákona o azylu.

[8] Městský soud dále uvedl, že nebylo nijak prokázáno, že by žalobkyně mohla pociťovat odůvodněnou obavu z pronásledování ani z důvodů podle § 12 písm. b) zákona o azylu. V průběhu konfliktu mezi abchazskými separatisty a gruzínskou armádou bylo nuceno z Abcházie uprchnout více než 200 000 lidí, zejména gruzínské národnosti. Špatná bezpečnostní situace a strádání tak dopadlo na všechny vrstvy obyvatelstva bez rozdílu, žalobkyně v tomto ohledu nebyla výjimkou. Dle soudu nelze zaručit bezpečnost gruzínských občanů na území Abcházie, i přestože se hlásí, jako žalobkyně, k abchazské národnosti. Ze Zprávy Ministerstva zahraničí Spojených států amerických ze dne 27. 2. 2014 založené ve spise (dále jen „Zpráva MZ USA“) vyplývá možnost vnitřního přesídlení. Tato zpráva výslovně uvádí, že Gruzie se snaží vnitřně přesídleným osobám vytvořit podmínky pro socioekonomickou integraci a poskytuje jim měsíční dávky pomoci.

[9] Co se týče humanitárního azylu, městský soud neshledal žádné pochybení v postupu žalovaného. Onemocnění žalobkyně (nezhoubný nádor děložní svaloviny) není nijak neobvyklé, lze proto mít důvodně za to, že je léčeno ve většině zemí světa obdobně, včetně Gruzie. Dle informace MZV ČR ze dne 24. 4. 2014 hradí léčbu Abcházců, jako státních příslušníků Gruzie, na území Gruzínské republiky v plné výši stát. Zdravotní potíže nemohou vést ani k vážné újmě ve smyslu § 14a zákona o azylu v případě

vycestování žalobkyně do Gruzie. Co se týče žalobkyní tvrzené špatné situace v Abcházii a hrozby diskriminace a nelidského zacházení v Gruzii, a to zejména ve vztahu k jejímu manželovi, městský soud opětovně odkázal na nevěrohodnost manžela žalobkyně a jím tvrzených skutečností týkajících se jeho spolupráce s bývalým gruzínským ministrem Giorgadzem a jeho pronásledování z důvodu krevní msty. Ani žalobkyni samotné pak nehrozí v případě návratu újma ve smyslu § 14a písm. b) a c) zákona o azylu.

[10] Městský soud upozornil na skutečnost, že žalobkyně byla dne 25. 4. 2014 seznámena s podklady pro vydání rozhodnutí. Odkazuje-li v žalobě na webové stránky Human Rights Watch (dále jen „HRW“) ke dni 15. 7. 2011, jejichž obsah má prokázat, že abchazští uprchlíci, kteří se vrací do Gruzie, mají čelit potížím, městský soud se jimi nemůže s ohledem na § 75 odst. 1 s. ř. s. zabývat, a to ani z důvodu případného porušení zásady *non-refoulement* – to totiž v případě žalobkyně nehrozí, protože lze mít důvodně za to, že situace, kdy uprchlík nemá pas, je v celku běžná a není natolik rozhodující pro zacházení s ním, byť se lze domnívat, že nemožnost prokázat se pasem je jistě určitou komplikací.

[11] Dle městského soudu nic nebrání vnitřnímu přesídlení žalobkyně na území pod faktickým vlivem gruzínské vlády. V případě žalobkyně nelze zcela vyloučit nebezpečí plynoucí od soukromých osob na území Abcházie, ochrany poskytované státem původu lze čerpat výhradně na území, které je pod jeho kontrolou. Právě proto je logická úvaha žalovaného, který správně zaměřil pozornost na možnost vnitřního přesídlení v rámci Gruzie a podrobně zkoumal podmínky pro možnosti návratu žalobkyně a její rodiny do Gruzie. Z informací podaných žalobkyní přitom nijak nevyplývá, že by se alespoň pokusila využít ochrany poskytované státem jejího původu, ani že by jí vnitrostátní orgány nebyly schopné či ochotné ochranu poskytnout.

III. Kasační stížnost a vyjádření žalovaného

[12] Proti rozsudku městského soudu podala žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) kasační stížnost. Jako zcela zásadní se stěžovatelce jeví otázka výkladu věrohodnosti příběhu jejího manžela (důvody politické a krevní msta). Žalovaný zneužil a účelově vyložil výpovědi stěžovatelčina manžela. Stěžovatelka se se svým manželem seznámila až v Ruské federaci, několik let poté, co oba (nezávisle na sobě a v různou dobu) uprchli před válkou z Abcházie – nemohla tak objektivně žalovanému ani městskému soudu sdělit žádné další okolnosti týkající se odchodu manžela.

[13] Ve vztahu k § 14a zákona o azylu stěžovatelka vytýká městskému soudu, že se některými jejími argumenty nezabýval vůbec a některé hodnotil chybně. Žalovaný ani soud si neopatřili žádné relevantní informace o válečném konfliktu, který byl důvodem útěku stěžovatelky z vlasti. Za zcela absurdní považuje stěžovatelka hodnocení aktuální situace v Abcházii a Gruzii, a to s přihlédnutím k národnosti stěžovatelky a minulým aktivitám svého manžela. Účelovým vytrháváním částí zdrojových informací se snaží navodit dojem, že Abcházie a Gruzie jsou bezpečnými místy pro návrat stěžovatelky a její rodiny. Stěžovatelka dokládala zhoršení bezpečnostní situace v Abcházii městskému soudu zprávou Ministerstva zahraničích věcí ze dne 30. 5. 2014 (dále jen „Zpráva MZ ze dne

30. 5. 2014“), kterou však městský soud odmítl vzít v potaz s odůvodněním, že v ní obsažené varování bylo vydáno až dva týdny po vydání napadeného rozhodnutí žalovaného. Zhoršená bezpečnostní situace je jistě skutečností, která může mít z hlediska naplnění podmínek doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu relevanci, přičemž stěžovatelka ji nemohla uplatnit již v předchozím řízení. Judikatura Nejvyššího správního soudu i nové znění procedurální směrnice měly vést k samostatnému posouzení této otázky v řízení před městským soudem.

[14] Dle stěžovatelky se soud zcela nepřípustně vypořádal s námitkou stěžovatelky, kterou dokládala zprávou HRW ze dne 15. 7. 2011, ohledně diskriminace a problémů navrátilců ze zahraničí bez cestovního pasu (což je případ stěžovatelky). Soud tento podstatný důkaz odmítl provést (ačkoli se jím stěžovatelka snažila napravit pochybení správního orgánu, který byl povinen si ke všem tvrzením stěžovatelky obstarat pokud možno objektivní informace); neodpustil si však hodnocení, které se neopírá o jediný důkaz a je v rozporu se skutečností, a to že *„lze mít důvodně za to, že situace, kdy uprchlík nemá pas je vcelku běžná a není natolik rozhodující pro zacházení s ním, jak se snaží uvést žalobkyně, byť se lze domnívat, že nemožnost prokázat se pasem je jistě komplikací“*. Tento postup je dle názoru stěžovatelky zásadním pochybením, které nelze zhojit jinak než zrušením napadeného rozsudku.

[15] Žalovaný má kasační námitky za nedůvodné. Odmítá tvrzení o účelovém zneužití výpovědi manžela stěžovatelky a nedostatečném zohlednění dobového kontextu. Ve vztahu k § 14a zákona o azylu poukazuje žalovaný na konstatovanou možnost vnitřního přesídlení, jímž lze řešit problémy předjímané stěžovatelkou v případě návratu do Gruzie. Žalovaný navrhuje kasační stížnost jako nedůvodnou zamítnout.

IV. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[16] Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval ve smyslu § 104a s. ř. s. otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatelky. Pokud by tomu tak nebylo, musela by být podle tohoto ustanovení odmítnuta jako nepřijatelná.

[17] K podrobnějšímu vymezení institutu přijatelnosti kasační stížnosti ve věcech mezinárodní ochrany (azylu) lze pro stručnost odkázat na usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39 (publikované pod č. 933/2006 Sb. NSS; všechna zde citovaná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná z www.nssoud.cz). Podle tohoto usnesení se o případ přijatelnosti kasační stížnosti může jednat mj. tehdy, pokud by bylo v napadeném rozhodnutí městského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do právního postavení stěžovatelky. Zároveň je třeba zdůraznit, že Nejvyšší správní soud není v rámci této kategorie přijatelnosti povolán přezkoumávat jakékoli pochybení soudu, ale pouze pochybení tak výrazné intenzity, o němž se lze důvodně domnívat, že kdyby k němu nedošlo, věcné rozhodnutí městského soudu by bylo odlišné. Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že městský soud se při posouzení dané věci dopustil některých pochybení, která mohla mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatelky; podanou kasační stížnost lze ve smyslu § 104a s. ř. s. kvalifikovat jako přijatelnou

[18] Nejvyšší správní soud tedy mohl přistoupit k meritorním přezkumu napadeného rozsudku. Kasační stížnost přitom shledal důvodnou.

[19] Nejvyšší správní soud předně poukazuje na skutečnost, že rozsudkem ze dne 13. 7. 2016, č. j. 1 Azs 111/2016 - 32, vyhověl kasačním stížnostem stěžovatelčina manžela a jejich syna a zrušil jak rozhodnutí městského soudu, tak rozhodnutí žalovaného ve věci žádosti stěžovatelčina manžela a syna o udělení mezinárodní ochrany. Kasační soud v tomto rozsudku dospěl k závěru, že žalovaný i městský soud se na základě toho, že označili výpověď stěžovatelčina manžela ve vztahu k jeho zapojení do válečných bojů na straně bývalého ministra vnitra Giorgadzeho za nedůvěryhodnou, zprostili povinnosti posuzovat toto tvrzení jako azylově relevantní. Zmíněné tvrzení však dle soudu zapadá do celkového kontextu azylového příběhu stěžovatelčina manžela. Nadto rozhodnutí žalovaného (obdobné jako rozsudek městského soudu) bylo v tomto směru vnitřně rozporné, neboť na jedné straně označovalo nové tvrzení o zapojení do válečných bojů za nedůvěryhodné, na straně druhé je mělo za prokázané, přičemž se jedná o rozpornost, která se vztahuje k zásadní otázce celého řízení o žádosti, tedy k věrohodnosti výpovědí. Nejvyšší správní soud žalovaného zavázal, aby v řízení o žádosti stěžovatelčina manžela a jejich syna posoudil, jaká je situace bývalých bojovníků na straně Gruzie (a jejich rodinných příslušníků), a to v případě jejich návratu do Abcházie, tedy do části Gruzie, která není pod plnou kontrolou gruzínských státních orgánů, či do Gruzie, kde, dle tvrzení stěžovatelčina manžela, také hrozí bývalým bojovníkům nebezpečí z důvodu spojení s bývalým ministrem vnitra Giorgadzem. Uvedená věc tak s nyní posuzovaným případem úzce souvisí.

[20] První kasační námitka se dotýká posouzení věrohodnosti výpovědí manžela stěžovatelky. Jak již vyplývá z výše uvedeného, Nejvyšší správní soud dospěl v rozsudku popsaném v bodě [19], že závěry žalovaného i městského soudu ohledně nevěrohodnosti výpovědi stěžovatelčina manžela nebyly důvodné. Stěžovatelčin manžel předestřel tvrzení, která dle Nejvyššího správního soudu odpovídají standardům přiměřené pravděpodobnosti vymezeným v jeho judikatuře. Jak uvedl ve svém rozhodnutí též žalovaný, azylový příběh byl vykreslen na pozadí skutečné historické události, byly uvedeny konkrétní dějinné momenty, včetně jmen spolubojovníků, novinářů působících na bojišti, tehdejších představitelů bojujících stran. Stěžovatelčin manžel doložil též obrazový materiál z doby předcházející jeho odchodu ze země, který podporuje jeho tvrzení. Je tedy přiměřeně pravděpodobné, že se skutečnosti udály tak, jak uvedl. Žalovaný proto nesměl tato tvrzení prohlásit za nevěrohodná a vyloučit je z dalšího posuzování; naopak musí tato tvrzení vzít v potaz při celkovém posouzení odůvodněnosti žádosti a přiřadit jim patřičnou váhu (srov. rozsudek NSS ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Azs 66/2008 – 70). Nejvyšší správní soud se shoduje se stěžovatelkou v tom, že nemohla vzhledem ke skutečnosti, že se se svým manželem seznámila až po odchodu z vlasti, podrobně popisovat důvody odchodu svého manžela, jak by snad mohlo vyplývat z úvah městského soudu. K otázce vzájemného vztahu výpovědí obou manželů je pak možno dodat (a potvrzuje to jak žalovaný, tak městský soud), že si v ničem neodporují a vzájemně spolu vytváří konzistentní azylový příběh jejich rodiny. V dalším odkazuje Nejvyšší správní soud na část IIIa) rozsudku ve věci stěžovatelčina manžela a syna.

[21] Tato kasační námitka je tedy důvodná a bude na žalovaném, aby otázku možného pronásledování (§ 12 zákona o azylu) či vážné újmy (§ 14a zákona o azylu) v Abcházii a Gruzii posuzoval z hlediska jejího postavení rodinného člena bývalého bojovníka v abchazsko-gruzínském konfliktu.

[22] Stěžovatelka dále namítá, že si žalovaný neopatřil dostatek relevantních informací o válečném konfliktu, který v Gruzii probíhal na počátku 90. let minulého století. Stěžovatelka zdůrazňuje, že v průběhu abchazsko-gruzínské války docházelo na území Abcházie k mučení, nelidskému zacházení a týrání zajatců i civilistů. To jsou sice skutečnosti podstatné pro pochopení historického pozadí azylového příběhu stěžovatelky, nicméně nejsou relevantní pro posuzování rizika pronásledování či vážné újmy v souvislosti s její žádostí o mezinárodní ochranu podanou v roce 2009, resp. v dalším řízení vedeném v roce 2014. Ve vztahu k dokazování prováděnému v rámci řízení o udělení mezinárodní ochrany je důležité, že se jedná o rozhodování prospektivní, posuzuje se tedy riziko pronásledování dle § 12 písm. b) zákona o azylu či vážné újmy dle § 14a téhož zákona v budoucnu (rozsudek NSS ze dne 18. 12. 2014, č. j. 2 Azs 139/2014 – 38). Z uplatněné kasační námitky nadto nevyplývá, k čemu by měly tyto chybějící podklady sloužit, resp. jakou část azylového příběhu stěžovatelky objasnit, neboť sám žalovaný hodnotil její výpověď jako „vykreslenou na pozadí skutečné historické události“ a o povaze abchazsko-gruzínské konfliktu mezi stranami v průběhu řízení nebylo sporu. Tato námitka tedy není důvodná.

[23] Naopak jako důvodnou, obdobně jako v případě stěžovatelčina manžela a syna, shledal soud námitku nesprávného posouzení aktuální situace v Abcházii a Gruzii. Nejvyšší správní soud k této kasační námitce v prvé řadě uvádí, že z rozhodnutí žalovaného nevyplývá, že by jakýmkoli způsobem posuzoval aktuální situaci ve stěžovatelčině původní oblasti, tedy v Abcházii. Ve svém rozhodnutí se zabýval zejména postavením etnických menšin v Gruzii (na území ovládaném gruzínskými státními orgány) a neúspěšných žadatelů o mezinárodní ochranu (srov. s. 5 a 8 rozhodnutí žalovaného). Jak vyplývá již z vypořádání první kasační námitky, toto posouzení je nedostačující v prvé řadě z toho důvodu, že nebylo zohledněno azylově relevantní tvrzení stěžovatelčina manžela o jeho účasti na válečných bojích na gruzínské straně. Žalovaný tak na situaci po případném návratu stěžovatelky do vlasti nenahlížel z tohoto hlediska.

[24] Dále je nutno uvést, že z rozhodnutí žalovaného není jasně seznatelné, proč nehodnotil aktuální situaci právě v Abcházii, tedy oblasti původu stěžovatelky. Lze se domnívat, že žalovaný ve svém rozhodnutí popisoval situaci v Gruzii (mimo Abcházii) s ohledem na možnost tzv. vnitřního přesídlení. K tomu pouze stručně uvedl, že „*žadatelka jako občanka Gruzie, má možnost se v případě jakéhokoli nezákonného jednání vůči své osobě obrátit na kompetentní státní orgány. Vzhledem ke zřejmému pozitivnímu vývoji postoje k etnickým menšinám v Gruzii, vezmeme-li v potaz žadatelčin smíšený původ, správní orgán neshledal v jejím případě žádné objektivní důvody, kdy by jí gruzínské státní orgány měly požadovanou pomoc odmítnout.*“

[25] Jak vyplývá z požadavků vznesených v judikatuře Nejvyššího správního soudu týkající se vnitřního přesídlení žadatelů o mezinárodní ochranu, je shora popsané vypořádání této otázky ze strany žalovaného nedostatečné. Podle rozsudku Nejvyššího

správního soudu ze dne 24. 1. 2008, č. j. 4 Azs 99/2007 – 93 (publ. pod č. 1551/2008 Sb. NSS) je při posuzování možnosti vnitřní ochrany nezbytné zhodnotit především reálnost (faktickou i právní), přiměřenost, rozumnost a smysluplnost tohoto řešení. Je třeba se zabývat zejména její dostupností, celkovými poměry panujícími v zemi původu, osobními poměry žadatele (např. pohlaví, etnická příslušnost, rodinné vazby, zdravotní stav, věk a ekonomická situace), účinností vnitřní ochrany a postavením žadatele po jeho přesunu z hlediska respektování a zajištění základních lidských práv v místě vnitřní ochrany. Rovněž je třeba zvážit bezpečnost žadatele, a to jak při přesunu do cílové části země, tak po jeho přesídlení. Z rozsudku ze dne 28. 7. 2009, č. j. 5 Azs 40/2009 – 74, pak vyplývá, že při posuzování možnosti vnitřní ochrany je nutné posoudit čtyři kritéria: (1) zda je jiná část země pro žadatele dostupná; (2) zda přesun do jiné části země je účinným řešením proti pronásledování či vážné újmě v původní oblasti; (3) zda žadateli nehrozí navrácení do původní oblasti a (4) zda ochrana v jiné části země splňuje minimální standard ochrany lidských práv. Tyto čtyři podmínky musí být splněny kumulativně a při jejich posouzení je třeba brát v potaz celkové poměry panující v zemi původu a osobní poměry žadatele.

[26] Ze shora uvedeného je patrné, že žalovaný posuzoval toliko dostupnost ochrany ze strany státních orgánů v případě přesídlení, nikoli však další podmínky, které, jak vyplývá ze zmíněné judikatury, musí být naplněny kumulativně. Bude tedy na něm, aby v dalším řízení, pokud bude možnost vnitřního přesídlení zvažovat, zhodnotil všechny judikaturou požadované podmínky.

[27] Na okraj Nejvyšší správní soud poznamenává, že ze Zprávy MZ USA, která je součástí správního spisu (Oddíl 2 Respektování občanských svobod, bod d. Svoboda pohybu, vnitřně vysídlené osoby, ochrana uprchlíků a osoby bez státní příslušnosti), vyplývá, že fakticky vládnoucí orgány a ruské síly v okupovaných regionech Abcházie a Jižní Osetie omezovaly pohyb místních obyvatel přes administrativní hranice za účelem lékařské péče, důchodových služeb, náboženských obřadů a vzdělávání. Tato omezení se zpřísnila v důsledku ruských opatření, jimiž se obě linie administrativních hranic měnily ve státní hranice, což stále více postihovalo svobodu pohybu, vytvářelo fyzické bariéry oddělující od sebe přátele a rodiny apod. V abchazském regionu Gali, kde žila většina etnických Gruzínů, stále panovalo napětí, a to kvůli omezením svobody pohybu i zprávám o únosech, svévolném zatýkání a úmrtích ve vazbě. V květnu (2013) pozastavily abchazské fakticky vládnoucí orgány vydávání cestovních pasů obyvatelům okresu Gali a zdůvodňovali to potřebou vyšetřit případy neoprávněného vydávání cestovních pasů obyvatelům, kteří mají gruzínské státní občanství. Bez takového „cestovního pasu“ bylo pro obyvatele Gali obtížné přejít přes linii administrativní hranice na nesporné gruzínské území. S vědomím toho, že stěžovatelčin manžel pochází právě z Gali se jeví jako značně problematická ihned první z podmínek pro vnitřní přesídlení stanovená judikaturou kasačního soudu, tedy faktická i právní reálnost přesídlení.

[28] I tuto kasační námitku shledal Nejvyšší správní soud důvodnou.

[29] Stěžovatelka dále namítala, že městský soud postupoval nesprávně, odmítl-li aktuální situaci v Abcházii hodnotit i pomocí Zprávy Ministerstva zahraničních věcí České republiky ze dne 30. 5. 2014, neboť tato zpráva byla vydána až dva týdny po vydání napadeného rozhodnutí žalovaného.

[30] K tomu Nejvyšší správní soud uvádí, že správní orgán posuzuje možné důvody pro udělení mezinárodní ochrany vždy podle skutkového stavu ke dni svého rozhodnutí. Správní soudy jsou pak i ve věcech mezinárodní ochrany vázány § 75 odst. 1 s. ř. s., podle něhož soud vychází při přezkoumání rozhodnutí správního orgánu ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu. Z tohoto základního principu správního soudnictví ovšem dovodila judikatura ve věcech mezinárodní ochrany úzce vymezené výjimky pro ty případy, kdy je pro dodržení mezinárodního závazku *non-refoulement* nezbytně třeba, aby správní soudy zohlednily rovněž případné změny skutkového stavu, ke kterým došlo v době od rozhodnutí správního orgánu do doby rozhodování soudu (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 4. 2011, č. j. 5 Azs 3/2011 – 131). Krajský soud je povinen se odchýlit od § 75 odst. 1 s. ř. s. a přihlížet i ke skutečnostem relevantním z hlediska mezinárodní ochrany, které vyšly najevo až po vydání žalobou napadeného rozhodnutí, tehdy, pokud by v daném případě neshledal dostatečné záruky k tomu, že budou tyto nové skutečnosti posouzeny v novém správním řízení k tomu příslušným správním orgánem z hlediska respektování zásady *non-refoulement* a že bude mít žadatel o mezinárodní ochranu možnost dosáhnout soudního přezkoumání tohoto nového rozhodnutí dříve, než by mělo dojít k jeho navrácení do země původu. Tuto otázku je třeba posuzovat vždy individuálně, tedy vzhledem ke konkrétní situaci daného žadatele o mezinárodní ochranu. Stěžovatelce lze přisvědčit, že městský soud neměl odmítnout zabývat se shora popsanou Zprávou MZV ze dne 30. 5. 2014 z toho důvodu, že byla vydána až po rozhodnutí žalovaného, nýbrž se měl minimálně zabývat otázkou, zda tato zpráva neobsahuje informace o takové změně skutkového stavu, která by byla podstatná pro dodržení mezinárodního závazku *non-refoulement*. I tato kasační námitka je proto důvodná.

[31] Stěžovatelka dále namítala, že městský soud vůbec při svém rozhodování nezohlednil Zprávu HRW ze dne 15. 7. 2011, na kterou stěžovatelka poukázala až v řízení před městským soudem a kterou se snažila dokázat diskriminaci osob vracejících se do Abcházie bez cestovního pasu. S ohledem na shora popsanou judikaturu lze dospět k závěru, že městský soud se stěžovatelkou odkazovanou Zprávou HRW zabýval a dospěl k závěru, že z informací v ní uvedených nelze seznat důvody, pro které by v případě stěžovatelky mohlo dojít k porušení zásady *non-refoulement*. Námitka stěžovatelky, že městský soud tuto zprávu při svém rozhodování nezohlednil, tak není důvodná. Druhou otázkou je ovšem správnost závěrů, kterými dospěl k úvaze, že informace v uvedené zprávě nemohou vést k důvodným obavám z porušení zásady *non-refoulement* v případě stěžovatelky. Tato zpráva obsahuje obdobné informace jako Zpráva MZ USA, jejíž Oddíl 2 (částečně citovaný v bodě [27] tohoto rozsudku) předestírá závěry, které mohou být z hlediska navrátilců bez cestovního pasu do určitých oblastí Abcházie, podstatné. Žalovaný ve vztahu k tvrzení stěžovatelky o tom, že nevlastní cestovní pas, ve svém rozhodnutí nic neuvedl a bude na něm proto v dalším řízení, aby, i s ohledem na shora uvedenou Zprávu MZ USA (případně další informační zdroje), toto tvrzení zohlednil.

V. Závěr a náklady řízení

[32] S ohledem na shora uvedené rozhodl Nejvyšší správní soud o zrušení napadeného rozsudku městského soudu. Podle § 110 odst. 1 s. ř. s. dospěje-li Nejvyšší správní soud k tomu, že kasační stížnost je důvodná, rozsudkem zruší rozhodnutí krajského soudu a věc mu vrátí k dalšímu řízení, pokud ve věci sám nerozhodl způsobem podle odst. 2. Podle § 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s. zruší-li Nejvyšší správní soud rozhodnutí krajského soudu, a pokud již v řízení před krajským soudem byly pro takový postup důvody, současně se zrušením rozhodnutí krajského soudu může podle povahy věci sám rozhodnout o zrušení rozhodnutí správního orgánu nebo vyslovení jeho nicotnosti; ustanovení § 75, § 76, a § 78 se použijí přiměřeně.

[33] V daném případě dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že jsou dány důvody k postupu podle § 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s. a vyhověl tak petitu stěžovatelky v kasační stížnosti. Rozhodnutí žalovaného totiž nemůže obstát z obdobných důvodů jako rozsudek městského soudu. Také žalovaný odůvodnění svého rozhodnutí postavil na závěru o nedůvěryhodnosti výpovědi manžela stěžovatelky, a tím pádem se nezabýval otázkou hrozby pronásledování či vážné újmy, která by mohla stěžovatelce hrozit v případě návratu do vlasti z důvodu zapojení jejího manžela do válečných bojů na straně bývalého ministra vnitra Giorgadzeho. Zcela nedostatečně pak vypořádal otázku možnosti případného vnitřního přesídlení stěžovatelky. S ohledem na informace obsažené ve spise se pak měl zabývat též stěžovatelčiným tvrzením ohledně problémů navrátilců bez cestovního pasu.

[34] Podle § 110 odst. 3 věty druhé s. ř. s. rozhodne Nejvyšší správní soud v případě, že zruší podle § 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s. rozhodnutí žalovaného, o nákladech řízení o kasační stížnosti i o nákladech řízení před krajským soudem. Stěžovatelka měla ve věci úspěch, podle § 60 odst. 1 s. ř. s. jí tedy přísluší právo na náhradu nákladů řízení. Ze soudního spisu ovšem nevyplývá, že by stěžovatelce v řízení o kasační stížnosti nebo v řízení před městským soudem jakékoliv důvodně vynaložené náklady vznikly.

[35] Stěžovatelce byl v řízení před městským soudem jako zástupce ustanoven Mgr. Bc. Filip Schmidt, LL.M., advokát se sídlem Helénská 1799/4, Praha 2, který ji zastupoval i v řízení o kasační stížnosti. Podle § 35 odst. 8 s. ř. s. platí v takovém případě odměnu advokáta včetně hotových výdajů stát. Podle § 7 a § 9 odst. 3 písm. f) vyhlášky č. 177/1996 Sb., s přihlédnutím k § 11 odst. 1 písm. b) a d) citované vyhlášky náleží advokátovi odměna za tři úkony právní služby (převzetí a příprava zastoupení, písemné podání k soudu – doplnění žaloby, podání kasační stížnosti) v částce 9.300 Kč (3 x 3.100 Kč), a podle § 13 odst. 3 citované vyhlášky náhrada hotových výdajů v částce 900 Kč (3 x 300 Kč). Advokát stěžovatelky nedoložil, že je plátcem daně z přidané hodnoty, nebyl tu proto důvod pro zvýšení odměny o částku odpovídající dani, kterou je povinen odvést podle zvláštního zákona z odměny za zastupování a náhrad. Celková výše odměny ustanoveného zástupce proto činí 10.200 Kč. Tato částka mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů ode dne právní moci tohoto rozsudku. Nejvyšší správní soud si je vědom skutečnosti, že o odměně ustanoveného zástupce za řízení před městským soudem již bylo rozhodnuto nyní zrušeným rozsudkem a příslušná odměna s největší pravděpodobností již vyplacena. Bude věcí městského soudu, aby s uvedenou skutečností (vyplacení odměny advokátu na základě zrušeného rozsudku) sám naložil a požadoval navrácení vyplacené odměny.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 20. července 2016

JUDr. Lenka Kaniová
předsedkyně senátu